

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**МАТЕРІАЛИ МІЖВУЗІВСЬКОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
27 ТРАВНЯ 2020 РОКУ**

ХАРКІВ – 2020

УДК 37.013.42
ББК 74.60
А 43

За редакцією
доктора педагогічних наук, професора,
завідувача кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Васильєвої Марини Петрівни

Актуальні проблеми досліджень у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи: матеріали міжвузівської дистанційної студентської науково-практичної конференції 27 травня 2020 року / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 129 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 3 від 12.05. 2020 р.).

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2020.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2020.
© Васильєва М.П., 2020.

ЗМІСТ

НАУКОВІ СТАТТІ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....7

Авдашкова А.І., Васильєва М.П. СУТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....7

Бувалкіна Ю.С. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ.....11

Буркова М.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО ФОРМУВАННЯ СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ У СТАРШОКЛАСНИКІВ-ВИХОВАНЦІВ ІНТЕРНАТНОГО ЗАКЛАДУ.....15

Вальваха-Дмитренко О.В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ20

Візіренко О.В. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ДО ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....24

Герасименко А.Ю. КОРЕКЦІЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ ЯК ОДИН ІЗ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.....27

Гольфельд Т.Г. ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ БАГАТОДІТНОЇ СІМ'Ї.....32

Коломієць Т.О., Шеплякова І.О. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО УМОВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....37

Куряча С.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ДО ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....42

НАУКОВІ СТАТТІ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Авдашкова А.І., Васильєва М.П.

СУТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядається аналіз сутності підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти; проаналізовано навчально-методичне забезпечення професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти.

Ключові слова: старші дошкільники, соціальне виховання, заклад дошкільної освіти, підготовка майбутніх соціальних педагогів, соціально-педагогічна діяльність.

Avdashkova A.I., Vasylieva M.P. Training of Future Social Pedagogues to Social and Pedagogical Activities for Social Education of Senior Preschoolers in Kindergarten

Annotation. The article discusses the features of training of future social pedagogues to social and pedagogical activities for social education of senior preschoolers at the kindergarten; the educational-methodical providing of professional preparation of future social pedagogues to social and pedagogical activities for social education of senior preschoolers children in a preschool educational institution.

Keywords: social education, training of future social pedagogues, preschool educational institution, social and pedagogical activities, senior preschoolers children.

Постановка проблеми. Соціальне виховання є дуже важливим у формуванні особистості, сприяє розвитку людини, реалізації її здібностей і можливостей у соціумі шляхом накопичення соціального досвіду і формування соціальної компетентності.

Потреби суспільства в самостійній, творчій, ініціативній особистості визначають нові напрями у здійсненні соціального виховання дітей старшого дошкільного віку, висувають підвищені вимоги до розвитку дитини та формування нових моделей соціальної поведінки. Унаслідок цього перед педагогічною наукою постає потреба переосмислення й перегляду традиційних

настанов у соціальному вихованні дітей старшого дошкільного віку. Відповідно виникає необхідність створення оптимальних умов для формування у майбутнього соціального педагога відповідних професійних знань, умінь та навичок; виникає потреба у конкретизації напрямів діяльності соціального педагога в закладах дошкільної освіти, розробці змісту та форм його роботи, враховуючи специфіку соціальної інституції.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз наукової літератури з проблеми підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти дозволив визначити такі аспекти проблеми: особливості здійснення соціально-педагогічної діяльності у закладі дошкільної освіти (О. Безпалько, І. Зверева, О. Кононко, В. Суржанська та ін.); особливості формування соціальної компетентності старших дошкільників у закладі дошкільної освіти (Ю. Демидова, В. Дьомкіна, О. Максимова, О. Пісарєва та ін.); питання підготовки та професійного становлення соціальних педагогів та соціальних працівників (С. Архипова, В. Сластьонін, С. Тетерський, С. Честякова та ін.); особливості професійної соціально-педагогічної діяльності та врахування їх у процесі професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів (В. Бочарова, Ю. Галагузова, І. Зверева, Г. Лактіонова, А. Капська, Л. Міщик та ін.). Але проблема особливостей професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти залишається недостатньо розробленою.

Мета статті: визначити суть та зміст підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Підготовка майбутніх соціальних педагогів представляє собою важливий напрям сучасних педагогічних досліджень. У соціально-педагогічній літературі науковці по-різному розглядають процес професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів.

Так, аналіз досліджень З. Фалинської дозволяє визначити підготовку майбутніх соціальних педагогів як «процес формування фахівця нового типу, здатного швидко й адекватно реагувати на зміни, що відбуваються у суспільстві, компетентно вирішувати соціально-педагогічні проблеми в усіх типах та видах навчально-виховних установ і закладів соціальної роботи, на всіх рівнях управління» [6, с.8]. Згідно з дослідженнями А. Залізник, «професійне становлення майбутнього соціального педагога у процесі його підготовки у вищій школі передбачає не лише набуття певної сукупності знань, умінь і навичок, але й особистісне самовдосконалення, активізацію професійної позиції, виховання таких якостей, як комунікативність, тактовність, критичність тощо» [2, с.9]. Л. Міщик вважає, що в основу професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів має бути покладений системний, особистісно-діяльнісний та індивідуально-творчий підхід [3]. На думку І. Зверєвої, професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів це «процес

оволодіння знаннями з теоретичного та практичного аспектів змісту професійної діяльності майбутнього фахівця та технологій організації і проведення соціально-педагогічної діяльності у закладах дошкільної освіти, використовуючи відповідні до змісту роботи методи і форми навчання, забезпечуючи рефлексію отриманих знань, умінь і навичок» [5, с.189].

Н. Синюк пояснює професійну підготовку майбутнього соціального педагога як «процес формування та збагачення настанов, знань і вмінь, що необхідні майбутньому фахівцю для адекватного виконання специфічних завдань навчально-виховного процесу» [4, с.10]. Одним із таких завдань є забезпечення якісного процесу соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти.

Ю. Галагузова у своїх наукових працях засвідчила, що якісна професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів можлива лише за умови реалізації теоретичних підходів, що виражають розуміння специфіки професійної діяльності соціального педагога. На думку дослідниці, однією з важливих умов ефективного функціонування системи професійної підготовки соціальних педагогів є науково-методичне забезпечення, яке має бути: цілеспрямованим, системним, забезпечувати зв'язок теорії з практикою [1].

Під професійною підготовкою майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти будемо розуміти процес формування фахівця з соціального виховання, здатного компетентно вирішувати соціально-педагогічні проблеми у закладі дошкільної освіти:

1) з дітьми старшого дошкільного віку: забезпечення їхнього гармонійного розвитку; формування шанобливого ставлення і почуття приналежності до своєї сім'ї, однолітків, дорослих, формування комунікативних навичок у дітей старшого дошкільного віку, формування вміння конструктивно поводитися у конфліктних ситуаціях;

2) з батьками: ведення інформаційно-просвітницької діяльності щодо підвищення їхньої педагогічної культури стосовно соціального виховання дошкільнят; сприяння співпраці дітей і батьків, батьків і закладу дошкільної освіти;

3) з педагогічним колективом: підвищення рівня знань вихователів закладу дошкільної освіти щодо ефективних форм та методів соціального виховання дітей старшого дошкільного віку, вікових особливостей старших дошкільників, які слід враховувати в процесі їхнього соціального виховання.

З метою дослідження процесу підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти на базі ХНПУ імені Г.С. Сковороди нами було проаналізовано навчальний план підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», спеціальності 231 «Соціальна робота», напряму 23 «Соціальна робота». Зокрема, було визначено дисципліни, які безпосередньо стосуються проблеми дослідження, а саме: «Педагогіка», «Вступ до спеціальності», «Соціальні інституції», «Історія та теорія соціального

виховання», «Соціально-педагогічна робота в закладах освіти (з практикумом)», «Прикладні технології у соціальній роботі», «Соціально-педагогічна діяльність у закладах дошкільної освіти».

Ефективність процесу професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти залежить від організації форм навчальної роботи, серед яких: лекції, семінари, практичні заняття, консультації, курсові та наукові роботи, соціально-педагогічні практики.

Вважаємо, що під час вивчення вищезазначених дисциплін та форм навчальної роботи створено всі умови для формування у здобувачів першого рівня вищої освіти професійної компетентності взаємодії з дітьми старшого дошкільного віку та успішної професійної діяльності в майбутньому.

Висновки. Отже, на основі узагальнення результатів наукового пошуку можна визначити, що підготовка майбутніх соціальних педагогів – це цілеспрямований процес професійного розвитку фахівця соціальної галузі, що передбачає набуття необхідних знань та навичок, практичного досвіду, необхідних для майбутньої професійної діяльності. Забезпечення якісної професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти має базуватися на поєднанні теоретичного та практичного навчання, використанні інноваційних технологій, форм і методів організації освітньої діяльності.

Перспективою подальших досліджень є розробка комплексу засобів підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання старших дошкільників у закладах дошкільної освіти.

Список використаних джерел:

1. Галагузова Ю.Н. Теория и практика системной профессиональной подготовки социальных педагогов: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.08. Москва, 2001. 47 с.
2. Залізняк А.М. Підготовка майбутніх вихователів до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04. Умань, 2009. 20 с.
3. Міщик Л.І. Теоретико-методичні основи професійної підготовки соціального педагога у закладах вищої освіти: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.05. Запоріжжя, 1997. 358 с.
4. Синюк Н.В. Формування готовності майбутніх соціальних педагогів до профілактики адиктивної поведінки учнів загальноосвітніх навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький, 2014. 20 с.
5. Соціальна педагогіка : мала енциклопедія / за ред. І. Д. Звереві. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 336 с.
6. Фалинська З.З. Практична підготовка майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2006. 23 с.